

Одуговлачењем са формирањем нове владе, упркос двотрећинској већини Српске напредне странке, Вучић жели још једном да демонстрира да све институције у земљи зависе од његове добре воље.

Своје потчињене из СНС доводи, по принципу „дивиде ет импера“, у ситуацију да се боре за његову наклоност и да се узајамно сукобљавају, социјалисте излаже традиционалном постизборном таблоидном линчу, доводећи их у стање хистерије и унутрашњих тензија истовремено им „спуштајући цену“ пред формирање Владе, а тајкунима шаље поруку ко је једина адреса за дилове, талове и намештање тендера – напомиње у разговору за Данас Бојан Пајтић, бивши председник Демократске странке, професор на Правном факултету у Новом Саду.

* Верујете ли да ће нова влада носити и нова изненађена, или ће то бити већ виђена коалиција са СПС и манинама. Зашто је Вучићу потребно да све странке увуче у вадајућу већину?

– Говоримо о човеку који ће у историји остати запамћен по вероватно најужаснијој реченици коју је икада неки припадник српског народа јавно изговорио: „убијте једног Србина, ми ћемо стотину муслимана“, дајући тако политичко покриће за масакр у Сребреници. Политичару са таквом историјом је насушно потребно да инкорпорише мањинске странке у парламентарну већину, чиме пилатовски, пред светом, пере руке од злодела „некадашњег“ Вучића. С друге стране, са СПС-ом дели готово исто бирачко тело. Разочарани напредњачки бирачи тешко могу да се окрену било којој опозиционој странци (сем радикалима који су потпуно девастирани), али, ако би Милошевићева партија била у опозицији – зашто им не би поклонили поверење? Уосталом, гро Вучићевих гласача и јесу бивше Милошевићеве присталице. Јефтиније му је да СПС држи уз своје скуте.

* Није изгледа само Вучићу стало да СПС држи уз своје скуте, како кажете, већ се и лидер СПС Дачић упине да по сваку цену, па и цену распада сопствене странке, остане део владајуће већине.

– Дачић покушава да политички преживи. Свестан је да у условима готово потпуне медијске блокаде којој је изложен свако ко је опозиција напредњацима, у околностима у којима највећа партија купује стотине хиљада гласова, под рафалном паљбом таблоида која не гине ономе ко није уз Вучића – СПС тешко може опстати као релевантна странка. Откако је, пре 30 година, успостављен вишепартијски систем, социјалисти су на власти 27 година. Они и формално и буквално сnose део одговорности за сваку грешку свих владајућих структура у последње три деценије. Таблоидно „демонтирање“ СПС-а би било до сада најлакши посао за Вучићев пинковско-информеровски медијски стрељачки строј. Зато Дачић по сваку цену покушава да остане део парламентарне већине, иако је и до сада у тој већини изигравао безбедног распеваног веселјака без трунке амбиције, да не би распирио параноју и изазвао гнев Великог брата.

* Ни Александар Шапић не крије да би волео да буде део већине, а посебно је занимљиво да је званичне консултације са Вучићем окарактерисао као приватни разговор.

– Наш усуд је то што је у изузетно тешком историјском тренутку сву власт и сва овлашћења у држави узурпирао примитивац. Основне одлике примитиваца су претенциозност и бахатост. У све се они разумеју и све им се може. У одсуству иоле критичких медија, он не бива кажњен за такво понашање и полако је тај манир, са

годинама, постао политички мејнстрим.

* А премијерка Србије, чије је грађане полиција брутално тукла на демонстрацијама, каже да је много више полицијске бруталности видела у Паризу и Берлину него код нас и да су протести заправо изазвали ширење вируса.

– Ономад су у Берлину хапшени политички противници и масовно терани у концентрационе логоре. Можда премијерка мисли на тај временски период, јер данас тешко да је могуће да у Берлину видите сцену у којој мноштво полицајаца у пролазу удара потпуно непомичног човека. Што чизмом, што пендреком. Што по глави, што по бубрезима. Да је премијерка прочитала макар једну књигу у животу, некад би јој се омакло да не лупи глупост.

* Премијерка каже да су на протестима грађани изразили бес, јер су фрустрирани ситуацијом са корона вирусом. Да ли су грађани на протесте изашли само због увођена полицијског часа или су фрустрирани целокупном ситуацијом у земљи и људима који њоме владају? Тамо су се чули разни захтеви.

– Иницијална каписла за протесте је била Вучићева најавна да ће поново бити уведен полицијски час, оптужујући истовремено грађане за ширење епидемије. Разлози за онолики револт су наравно много дубљи. Јесу сви демонстранти били револтирани због тога што су нас надлежни све време лагали о броју инфицираних и умрлих, о броју респиратора и тестова, о томе да је сасвим безбедно да се организују избори за време најгоре пандемије још од времена шпанске грознице. Међутим, људи су уморни и због разних „јавних набавки“ које су прерасле у толико брутално отворену пљачку да Вучић више и не преза од изјава типа: „Набавили смо још 50 респиратора, шта вас брига како.“ Неки су се подигли и због тога што први човек ове државе, уместо да постигне национални консензус око питања Косова, води закулисне преговоре и, по бившем Трамповом саветнику Болтону, тргује чак и територијом централне Србије у преговорима са Тачијем. Други су се побунили и зато што у овој земљи нити има медијских слобода, нити правне државе.

* Да ли је наша власт изгубила контролу над епидемијом, чији је крај прогласила пред изборе, и ко је крив што се код нас ситуација погоршала са много више мртвих и оболелих него са почетка пандемије?

– Режим је свесно жртвовао велики број живота да би збрзао изборе пре велике економске кризе (поједини стручњаци тврде да нас не чека рецесија, већ депресија) која се очекује на јесен. На власти су људи којима је важнији један глас на изборима него један људски живот. Да би створили привид успешности режима, прогласили су, месец и по дана пред изборе – победу над короном. Дозволили су утакмице, митинге, масовне журке. Једна од последица тог монструозног предизборног маркетинга је осам пута више мртвих (чак 136 људи) у три недеље после избора него у три недеље пре избора (16 преминулих). Сада, када се консеквенце њиховог понашања мере у изгубљеним животима и броју оболелих, Вучићу су за ширење короне криви Бајрам и тродневне демонстрације у неколико градова, а не вишенедељни предизборни скупови по целој Србији, Расим, који окупи масу па скаче у њу ко Естер Вилијамс, као ни 8.500 бирачких места/жаришта.

* Шта би промена чланова Кризног штаба, коју тражи опозиција, донела?

– Донела би успостављање принципа одговорности за деловање и за јавну реч. Време је да етика одговорности замени етику „добрих намера“. Ти људи су толико пута прекршили Хипократову заклетву обмањујући јавност и дозвољавајући, без протеста, да се одрже избори и да се вирус распрши на све стране, да је њихова смена императив. Намерно не дозвољавају да приватне ординације спроводе тестове, да би могли и даље да манипулишу подацима о пандемији. Њихове лажи нису бенигне политичке замене теза. Оне, без икаквог претеривања, угрожавају људске животе.

* Слажете ли се са Вуком Јеремићем да никога не треба да завара релативан мир на улицама Србије и може ли економска криза која нам прети поново да изведе људе на улице, или је наш народ навикао да трпи?

– Почетком 1968. (а и у годинама које су јој претходиле) социолози и политиколози су ламентирали над потпуном аполитичношћу и апатичношћу нових генерација. Студентска популација им је деловала као аморфна маса, потпуно незаинтересована за будућност света који ће наследити. Јако су се преварили. Исте те године, као никада у историји, еруптирало је незадовољство студентске омладине, гладне правде и слободе, широм света. Напредњачки режим је учинио све што је могао да уништи странке као институционалну опозицију. Оно чега се сада морају плашити је трећи Њутнов закон. Ако не дозвољаваш да се незадовољство преточи у мирну смену власти, доживећеш реакцију која ће бити много болнија. Али, реакције ће бити, не зато што је то неко

наредио, већ зато што је то природни закон. Неће бунт организовати опозиционе странке, које су десетковане, већ ће се бесни и огорчени грађани Србије излити на улице. Да парафразирам једну екс ЈУ рок песму – ко не слуша песму, слушаће олују.

* Осим Флоријана Бибера и појединих европарламентараца изгледа да нема критике из света на рачун владања актуелне власти у Србији.

– Не заборавимо да су 311 европских посланика из редова социјалдемократа, демократа, либерала и зелених стали иза става да је нови састав српског парламента „ругање демократији“ и позвали државе чланице ЕУ да не отварају нова преговарачка поглавља са Србијом док се стање не поправи, док је само из редова европских народњака, који имају 187 посланика, стигла честитка СНС-у након избора. И то само формална честитка председника ЕПП. Чак и већини унутар ове групације (чији је члан, примера ради и ХДЗ) је јасно да је Вучић успоставио ауторитарни модел владања и да слободни избори у Србији нису могући. Фридом хаус је Србију избрисао из реда демократских држава, а последњи извештај Европске комисије је изразито негативан у цивилизацијски најважнијим областима – владавине права, слободе медија, људских права. Притисци у овим сферама сада нису изразито интензивни због преговора око Косова.

Од Вучића се очекује да испоручи оно што је обећавао да би му било дозвољено да узурпира сву власт у Србији. Из Русије му је стигла порука да они неће признати независност Косова, чак и ако он то учини. Из САД му поручују да је мора признати. Да је демократски лидер, са вишепартијском Скупштином иза себе и националним консензусом око питања судбине Косова, Вучић би имао шансе да политички преживи тешке притиске. Као озлоглашени балкански диктатор који је на челу државе чији је парламент, суштински, једнопартијски и чија се економија распада, шта год да уради на спољнополитичком плану, завршиће лоше – много брже него што се надао. Плашим се да му ни брат Си Ђинпинг тада неће бити од велике помоћи...

(Данас)